

DOI 10.11603/2414-4533.2024.3.14920

УДК 616.37-006.2+616.37-002:616-089

©В. О. ШАПРИНСЬКИЙ¹surgery1@vnm.edu.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3890-6217>©О. А. КАМІНСЬКИЙ¹alkam_uoz@ukr.net; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7753-6933>©В. П. ТАГЕЄВ¹valentyn.taheiev@gmail.com; ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9144-6128>©Ю. А. МИРОНИШЕН¹miron6866@gmail.com; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3278-5274>©В. М. МАКАРОВ²dr.makarov.viktor@gmail.com; ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2454-7353>©О. І. ЧЕРНИЧЕНКО¹chernichenko.sasha74@gmail.com; ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7915-2987>©С. С. СТУКАН¹stykan888215@gmail.com; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1220-4348>©М. А. ВЕРБА¹mishavrb20@gmail.com; ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-7789-4027>*Вінницький національний медичний університет імені М. І. Пирогова, Вінниця, Україна¹**КНП “Вінницька обласна клінічна лікарня імені М. І. Пирогова”, Вінниця, Україна²*

Сучасні підходи до діагностики та лікування несформованих і сформованих кіст підшлункової залози

Мета роботи: покращити результати оперативного лікування кіст підшлункової залози (ПЗ) шляхом ретроспективного аналізу клінічного перебігу, оцінки морфологічної класифікації та оптимального вибору хірургічного лікування кіст.

Матеріали і методи. дослідження проводилося на базі Клінічного високоспеціалізованого хірургічного центру з малоінвазивними технологіями КНП “Вінницька обласна клінічна лікарня імені М. І. Пирогова”. Для досягнення мети був проведений поглиблений аналіз результатів лікування 60-ти хворих, які перенесли оперативне втручання з приводу кіст ПЗ у період з 2018 по 2023 роки.

Результати. У дослідження увійшли 60 пацієнтів, які перенесли оперативне втручання з приводу кіст ПЗ: у 2018 – 6 хворих, у 2019 – 7, у 2020 – 10, у 2021 – 11, у 2022 – 9 та у 2023 – 17 пацієнтів, що свідчить про збереження тенденції до зростання даної патології. За статтю переважали чоловіки – 43 (71,7 %) пацієнти; жінок було 17 (28,3 %). Середній вік пацієнтів склав (48,1±1,1) років, що надає даній проблемі соціально-економічного значення. Згідно з даними променевих методів дослідження, найчастішою локалізацією є поєднання кіст у головці і тілі ПЗ – у 20 (33,3 %) пацієнтів. За перебігом у 18 (30 %) пацієнтів кісти були прості, а у 42 (70 %) – ускладнені, з них у 27 (45 %) осіб спостерігалася нагноєння кісти, у 7 (11,7 %) хворих розвинулася перфорація, у 5 (8,3 %) пацієнтів – кровотеча та ще у 3 (5 %) обстежених хворих розвивалася компресія суміжних органів у вигляді механічної жовтяниці та дуоденальної непрохідності. Усі пацієнти перенесли хірургічні втручання, частка яких, за нашими даними, становить 0,34 % від загальної кількості операцій за період дослідження. У зв'язку з нагноєнням кіст для 27 (45 %) пацієнтів було проведено зовнішнє дренирування кісти ПЗ. 32 (53,3 %) пацієнтам методом хірургічного лікування було обрано накладання цист-ентероанастомозу на виключеній петлі кишки за Ру або накладання цист-ентероанастомозу з ентеро-ентероанастомозом і заглушкою за Шалімовим. Ще 1 (1,7 %) пацієнту була виконана ендоскопічна цист-гастростомія. Летальних наслідків не було.

Ключові слова: кіста підшлункової залози; хірургічне лікування; ендоскопічна цист-гастростомія.

Постановка проблеми і аналіз останніх досліджень та публікацій. Найчастішими наслідками гострого панкреатиту є формування різних кістозних утворень підшлункової залози та парапанкреатичної клітковини [10]. Велика кількість кіст ПЗ пов'язана із зростанням числа хворих на гострі та хронічні форми панкреатиту, які в 18–

50 % випадків ускладнюються кістами [2, 7]. Не зважаючи на удосконалення методів консервативного та хірургічного лікування, у 5–25 % хворих кісти ПЗ супроводжуються важкими ускладненнями у вигляді інфікування (28–67 %), перфорації (20 %), кровотечі (1,6–20 %), компресії суміжних органів (3–4 %), утворення внутрішніх нориць

(1–2 %), при цьому летальність може досягати 50 % [1, 9, 10].

Виявлення кісти ПЗ у більшості випадків є показанням до хірургічного лікування. У питаннях методу оперативного лікування більшість провідних хірургів дійшла до єдиної думки: міні-інвазивні і лапаротомні методи хірургічного втручання не є антагоністами, а певною мірою доповнюють один одного, і тип втручання залежить від клінічної ситуації [2, 3, 5, 6, 10]. Проте питання термінів та обсягу оперативного втручання при лікуванні кіст ПЗ серед хірургів залишаються дискусійними.

Ключовим моментом при виборі тактики лікування кіст ПЗ є морфологічні особливості самої кісти та ступінь її зрілості. В даний час визнано, що наявність сформованої кісти є абсолютним показанням до оперативного втручання, а найбільш фізіологічними й ефективними є операції внутрішнього дренивання [10]. Оптимальним для хірургічного лікування слід вважати період сформованої кісти з щільними стінками (не менше 4 мм) і однорідним вмістом [9].

Механізм формування стінки кісти ПЗ залежить від двох основних факторів: I – швидкість заповнення кісти рідинним вмістом і ступінь її розтягнення, II – активність процесів проліферації в тканинах, що формують стінку. Якщо наявні ці два фактори, настає стабілізація розмірів кісти і стінка не піддається динамічному розтягненню, виникають умови для формування фіброзної капсули. Сформована кіста стає придатною для оперативного втручання, а стінка її – для накладання цист-ентероанастомозу [1, 8, 9].

У випадку несформованої кісти ПЗ рекомендована очікувальна тактика, але саме в період такого вимушеного очікування і виникають ускладнення, які можуть призвести до летального наслідку [1].

Отже, на сьогодні проблема критеріїв вибору хірургічної тактики при кістах ПЗ є недостатньо вирішеною. У зв'язку з цим виникає потреба в узагальненні наукових досягнень у морфофункціональній класифікації кіст ПЗ задля розмежування показань до застосування міні-інвазивних методик та лапаротомічних оперативних втручань. Потрібно продовжувати пошук найбільш точних прогностичних критеріїв перебігу періопераційного періоду пацієнтів із кістами ПЗ для максимально точного індивідуального прогнозу захворювання.

Мета роботи – покращити результати оперативного лікування кіст підшлункової залози шляхом ретроспективного аналізу клінічного перебігу, оцінки морфологічної класифікації та оптимального вибору хірургічного лікування кіст.

Матеріали і методи. Дослідження проводили на базі Клінічного високоспеціалізованого хірургічного центру з малоінвазивними технологіями (далі – Центр) КНП “Вінницька обласна клінічна лікарня імені М. І. Пирогова”. Для досягнення мети був проведений поглиблений аналіз результатів лікування 60-ти хворих, які перенесли оперативне втручання з приводу кіст ПЗ у період з 2018 по 2023 роки.

Критеріями включення були: наявність в осіб різної статі віком від 18 років кіст ПЗ, підтверджених інструментальними та морфологічними методами дослідження; наявність оперативного втручання з приводу кіст ПЗ. У клінічне дослідження не увійшли хворі з кістами ПЗ, які під впливом часу та консервативного лікування регресували.

Діагностика кіст базувалася на даних клінічної картини та ультразвукового дослідження. Ступінь зрілості кіст визначали з використанням ультразвукових критеріїв (за Т. І. Тамм, 2004). За даними ультразвукового дослідження (УЗД), кісти I ступеня зрілості не мають капсули, вони неправильної форми, контури розмиті. Кісти II ступеня зрілості мають округлу форму, товщина капсули 1–3 мм. Кісти III ступеня зрілості мають капсулу завтовшки 4 мм і більше, форма їх округла [10].

Оцінка результатів лікування хворих проведена на підставі аналізу кількості перед- та післяопераційних ускладнень і показників летальності. Критеріями ефективності лікування були регрес кіст до часу виписки пацієнта зі стаціонару (за даними УЗД), купірування клінічних симптомів панкреатиту, нормалізація біохімічних показників сироватки крові і запальних змін у загальному аналізі крові.

Статистична обробка результатів проведена за допомогою програми BioStat. Отримані дані представлені у вигляді $M \pm \sigma$, де M – середнє значення, σ – стандартне відхилення.

Результати. У дослідження увійшли 60 осіб, які відповідали критеріям включення: у 2018 – 6 пацієнтів, у 2019 – 7, у 2020 – 10, у 2021 – 11, у 2022 – 9 та у 2023 – 17 хворих. Серед госпіталізованих з кістами ПЗ переважали чоловіки – 43 (71,7 %) пацієнти, жінок було 17 (28,3 %). Середній вік пацієнтів – $48,1 \pm 1,1$ років (табл.1).

Суб'єктивно 52 (86,7 %) пацієнти скаржилися на біль в епігастральній ділянці, 25 (41,7 %) хворих відмічали диспепсичні розлади, 23 (38,3 %) – виражену загальну слабкість, 14 (23,3 %) пацієнтів мали скарги на підвищення температури тіла до субфебрильних показників. У 6 (10 %) госпіталізованих осіб відзначалося жовтяничне забарвлення шкіри, у 12 (20 %) хворих – втрата маси тіла більше 10 кг за останні 6 місяців.

Таблиця 1. Вікова характеристика обстежених пацієнтів

Вік, роки	Кількість хворих	%
Молодий вік (18–29)	20	33,3
Середній вік (30–44)	24	40
Зрілий вік (45–59)	13	21,7
Похилий вік (60–74)	3	5
Всього	60	100
M±σ	48,1±1,1	

Таблиця 2. Розподіл пацієнтів за клінічним перебігом кіст ПЗ

Клінічна форма	Кількість хворих	%
Панкреатична	35	58,3
Біліарна	6	10
Дуоденальна непрохідність	12	20
Змішана	7	11,7
Разом	60	100

За даними анамнезу, в 37 (61,7 %) пацієнтів кісти ПЗ розвинулися після початку деструктивного панкреатиту, у 21 (35 %) – на фоні хронічного панкреатиту та ще у 2 (3,3 %) хворих утворилися післятравматичні кісти ПЗ. За терміном формування кіст ПЗ переважали пацієнти з хронічними (більше 6 місяців) кістами – 43 (71,7 %), у 14 (23,3 %) діагностували підгострі (3–6 місяців) та у 3 (5 %) обстежених – гострі (2–3 місяці) кісти ПЗ. За перебігом у 18 (30 %) пацієнтів кісти були простими, а у 42 (70 %) – ускладненими, з них у 27 (45 %) осіб спостерігали нагноєння кісти, у 7 (11,7 %) розвинулася перфорація, у 5 (8,3 %) – кровотеча та ще у 3 (5 %) – компресія суміжних органів у вигляді механічної жовтяниці та дуоденальної непрохідності.

Верифікація кісти ПЗ була здійснена за допомогою променевих методів обстеження. Ультразвукове дослідження органів черевної порожнини було виконане усім пацієнтам, при цьому у 41 (68,3 %) хворого відзначалася чітка УЗД-картина кісти ПЗ. 19 (31,7 %) пацієнтам для уточнення клінічного діагнозу виконана комп'ютерна томографія (КТ) органів черевної порожнини.

Згідно з даними променевих методів дослідження, кісти локалізувалися в хвості підшлункової залози у 15 (25 %) пацієнтів, у тілі – в 13 (21,7 %), у головці – в 12 (20 %) хворих. Поєднання кіст у головці і тілі підшлункової залози діагностовано у 20 (33,3 %) пацієнтів. Серед усіх

випадків однокамерні кісти ПЗ були у 39 (65 %) хворих, а багатокамерні – у 21 (35 %).

За результатами УЗД незрілі кісти виявлені у 32 (53,3 %) пацієнтів (рис. 1), кісти II ступеня зрілості – у 19 (31,7 %) (рис. 2), а кісти III ступеня зрілості – у 9 (15 %) пацієнтів (рис. 3).

За розміром невеликі кісти (до 3 см) із середнім діаметром ($2,7\pm 0,2$) см діагностовані у 4 (6,7 %) пацієнтів. У 16 (26,7 %) осіб були виявлені середні кісти (3–5 см) з медіаною ($4,3\pm 0,4$) см. Великі кісти (5–10 см) у підшлунковій залозі діагностовані у 22 (36,7 %) хво-

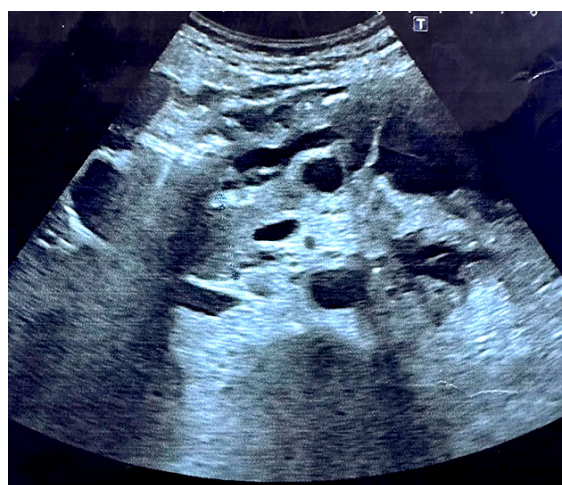

Рис. 1. Невеликі незрілі кісти неправильної форми, контури розмиті.

Рис. 2. Однокамерна кіста головки ПЗ (товщина капсули 2 мм).

Рис. 3. Однокамерна кіста головки ПЗ (товщина капсули 3,9 мм)

рих з середніми розмірами ($8,5 \pm 1,3$) см. У 18 (30 %) пацієнтів виявлені гігантські кісти (більше 10 см) із середнім діаметром ($11,8 \pm 2,5$) см. Об'єм рідини в порожнині кісти ПЗ складав від 40 до 550 мл. Середній обсяг рідинних утворень – ($171,2 \pm 23,1$) мл.

Усі пацієнти перенесли хірургічні втручання, частка яких, за нашими даними, становить 0,34 % від загальної кількості операцій у Центрі за період дослідження. У зв'язку з нагноєнням кіст для 27 (45 %) пацієнтів було проведене зовнішнє дронування кісти ПЗ. 32 (53,3 %) пацієнтам методом хірургічного лікування було обрано накладання цист-ентероанастомозу на виключеній петлі кишки за Ру або накладання цист-ентероанастомозу з енто-ентероанастомозом і заглушкою за Шалімовим. Ще 1 (1,7 %) пацієнту була виконана ендоскопічна цист-гастростомія. В післяопераційному періоді в 1 пацієнта виникла часткова неспроможність цист-ентероанастомозу, яка загоїлась консервативно, ще в 1 хворого виникла рання спайкова післяопераційна непрохідність, яка розрішилась консервативним

шляхом. Середні терміни видалення дренажів – ($5 \pm 1,2$) днів, а протяжність післяопераційного періоду – ($7 \pm 1,5$) днів. Легальних наслідків не було.

Обговорення. Вибір оптимальної тактики лікування кіст ПЗ є актуальною проблемою, адже, за нашими даними, щорічно зберігається тенденція до зростання даної патології. Згідно з результатами дослідження, середній вік пацієнтів з кістами ПЗ склав ($48,1 \pm 1,1$) років, що надає даній патології соціально-економічного значення, оскільки страждають переважно особи працездатного віку.

Основними скаргами пацієнтів з кістами ПЗ були біль в епігастральній ділянці (86,7 %), диспепсичні розлади (41,7 %), виражена загальна слабкість (38,3 %) та підвищення температури тіла до субфебрильних показників (23,3 %).

Згідно з нашим дослідженням, найчастішими причинами формування кіст ПЗ є деструктивні форми гострого панкреатиту (61,7 %) та хронічний панкреатит (35 %). Імовірно, велика кількість кіст ПЗ пов'язана, передусім, із зростанням числа випадків деструктивних форм гострого панкреатиту.

За перебігом у 30 % пацієнтів кісти були простими, а у 70 % – ускладненими, з них у 45 % осіб спостерігалось нагноєння кісти, у 11,7 % хворих розвинулася перфорація, у 8,3 % пацієнтів – кровотеча та ще у 5 % обстежених хворих розвивалася компресія суміжних органів, що відповідає даним останніх мета-аналізів.

В основі діагностики кіст ПЗ лежать променеві методи обстеження. УЗД органів черевної порожнини є високочутливим методом діагностики кіст ПЗ, однак у 31,7 % випадків для уточнення клінічного діагнозу виконана КТ органів черевної порожнини, що дозволяє вважати даний метод “золотим стандартом” у діагностиці кіст ПЗ.

У нашому дослідженні розміри кіст ПЗ варіювали із середнім діаметром від ($2,7 \pm 0,2$) см до ($11,8 \pm 2,5$) см. Причиною такого значного інтервалу, ймовірно, є часовий проміжок між початком формування кісти ПЗ та хірургічним лікуванням, а також регресування патологічного процесу на момент дослідження. Згідно з дослідженням на великій вибірці (Linda S. Lee, 2021), до якого увійшли 793 пацієнти, у 70 % випадків діаметр кісти ПЗ складав більше 5 см, що відповідає нашим даним [4].

Аналіз результатів лікування хворих з кістами ПЗ показав, що оптимальне хірургічне втручання суттєво знижує ризик не тільки розвитку ускладнень, а й смерті.

Висновки. В останні роки відзначається збільшення кількості пацієнтів із ускладненими формами панкреатиту та кістами підшлункової залози. До захворювання схильні переважно чоловіки

працездатного віку, що надає даній проблемі соціально-економічного значення.

У діагностиці та виборі тактики лікування кіст ПЗ ключову роль відіграють променеві методи дослідження.

Під час вибору методу хірургічного лікування пацієнтів з кістами підшлункової залози потрібно враховувати наявність ускладнених форм кіст ПЗ, а також терміни від початку захворювання.

Оптимальними оперативними втручаннями при ускладнених несформованих кістах ПЗ є методи зовнішнього дренивання, в тому числі й міні-інвазивні, а при сформованих кістах – методи внутрішнього дренивання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. European Study Group on Cystic Tumours of the Pancreas. European evidence-based guidelines on pancreatic cystic neoplasms // *Gut*. – 2018. – No. 67. – P. 789–804.
2. Impact of next-generation sequencing on the clinical diagnosis of pancreatic cysts / M. Jones, Z. Zheng, J. Wang [et al.] // *Gastrointest Endosc*. – 2016. – No. 83. – P. 140–148.
3. Imaging of indeterminate pancreatic cystic lesions: a systematic review / M. J. Jones, A. S. Buchanan, C. P. Neal [et al.] // *Pancreatol Off J Int Assoc Pancreatol IAP Al*. – 2013. – No. 13. – P. 436–442.
4. Lee L. S. Updates in diagnosis and management of pancreatic cysts / L. S. Lee // *World J Gastroenterol*. – 2021. – No. 27(34). – P. 5700–5714.
5. American Gastroenterological Association guidelines are inaccurate in detecting pancreatic cysts with advanced neoplasia: a clinicopathologic study of 225 patients with supporting molecular data / A. D. Singhi, H. J. Zeh, R. E. Brand [et al.] // *Gastrointest Endosc*. – 2016. – No. 83. – P. 1107–1117.
6. A combination of molecular markers and clinical features improve the classification of pancreatic cysts / S. Springer, Y. Wang,

Конфлікт інтересів. Автори декларують відсутність конфлікту інтересів

Фінансування. Автори не отримували жодних винагород у будь-якій формі, здатних вплинути на результати роботи.

Внесок авторів. В. О Шапринський. – ідея; О. А. Камінський – мета статті; В. Р. Тагеев – підготовка тексту статті; Ю. А. Миронишен – аналіз отриманих результатів; В. М. Макаров. – збір матеріалу дослідження; О. І. Черниченко – аналіз отриманих результатів; С. С. Стукан – аналіз отриманих результатів; М. А. Верба – збір матеріалу дослідження, аналіз отриманих результатів.

M. Dal Molin [et al.] // *Gastroenterology*. – 2015. – No. 149. – P. 1501–1510.

7. Revisions of international consensus Fukuoka guidelines for the management of IPMN of the pancreas. *Pancreatol Off / M. Tanaka, C. Fernández-Del Castillo, T. Kamisawa [et al.] // J Int Assoc Pancreatol IAP Al*. – 2017. – No. 17. – P. 738–753.

8. American Gastroenterological Association institute guideline on the diagnosis and management of asymptomatic neoplastic pancreatic cysts / S. S. Vege, B. Ziring, R. Jain [et al.] // *Gastroenterology*. – 2015. – No. 148. – P. 819–822.

9. Каніковський О. Є. Алгоритм лікування псевдокіст підшлункової залози у хворих на хронічний панкреатит / О. Є. Каніковський, І. В. Павлик, І. В. Олійник, О. Л. Маховський // *Науковий вісник Ужгородського університету. Ужгород: “Ліра”*. – 2018. – No. 1 (57). – P. 64–69. <http://visnyk-med.uzhnu.edu.ua/article/download/183697/183552>

10. Шевельов В. В. Кісти підшлункової залози: сучасні уявлення про патогенез, діагностику та лікувально-діагностичну тактику / В. В. Шевельов, В. М. Ратчик, Д. В. Орловський // *Гастроентерологія*. – 2014. – № 3 (53). – P. 43–50.

REFERENCES

1. European Study Group on Cystic Tumours of the Pancreas. European evidence-based guidelines on pancreatic cystic neoplasms. *Gut* 2018; 67(5): 789–804. DOI: 10.1136/gutjnl-2018-316027
2. Jones M, Zheng Z, Wang J, Dudley J, Albanese E, Kadayifci A, ... & Pitman MB. Impact of next-generation sequencing on the clinical diagnosis of pancreatic cysts. *Gastrointestinal endoscopy*. 2016; 83(1): 140–148. DOI:10.1016/j.gie.2015.06.047
3. Jones MJ, Buchanan AS, Neal CP, Dennison AR, Metcalfe MS, & Garcea G. Imaging of indeterminate pancreatic cystic lesions: a systematic review. *Pancreatology: official journal of the International Association of Pancreatology (IAP) ... [et al.]* 2013; 13(4): 436–442. DOI: 10.1016/j.pan.2013.05.007
4. Lee LS. Updates in diagnosis and management of pancreatic cysts. *World journal of gastroenterology*. 2021; 27(34): 5700–5714. DOI: 10.3748/wjg.v27.i34.5700
5. Singhi AD, Zeh HJ, Brand RE, Nikiforova MN, Chennat JS, Fasanella KE, ... & McGrath K. American Gastroenterological Association guidelines are inaccurate in detecting pancreatic cysts with advanced neoplasia: a clinicopathologic study of 225 patients

with supporting molecular data. *Gastrointestinal endoscopy*. 2016; 83(6): 1107–1117.e2. DOI: 10.1016/j.gie.2015.12.009

6. Springer S, Wang Y, Dal Molin M, Masica DL, Jiao Y, Kinde I, ... & Lennon AM. A combination of molecular markers and clinical features improve the classification of pancreatic cysts. *Gastroenterology*. 2015; 149(6): 1501–1510. DOI: 10.1053/j.gastro.2015.07.041.

7. Tanaka M, Fernández-Del Castillo C, Kamisawa T, Jang JY, Levy P, Ohtsuka T, ... & Wolfgang CL. Revisions of international consensus Fukuoka guidelines for the management of IPMN of the pancreas. *Pancreatology: official journal of the International Association of Pancreatology (IAP)*. 2017; 17(5): 738–753. DOI: 10.1016/j.pan.2017.07.007

8. Vege SS, Ziring B, Jain R, Moayyedi P. Clinical Guidelines Committee, & American Gastroenterology Association (2015). American gastroenterological association institute guideline on the diagnosis and management of asymptomatic neoplastic pancreatic cysts. *Gastroenterology*. 2015; 148(4): 819–822. DOI: 10.1053/j.gastro.2015.01.015

9. Kanikovskiy OE, Pavlyk IV, Oliynyk IV, & Makhovskiy OL. Alhorytm likuvannya psevdokist pidshlunkovoi zalozy u khvo-

- rykh na khronichnyi pankreatyt [Algorithm for the treatment of pseudocysts of the pancreas in patients with chronic pancreatitis]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho universytetu – Scientific Bulletin of the Uzhhorod University*. Uzhhorod: "Lira". 2018; 1(57): 64–69. [in Ukrainian] <http://visnyk-med.uzhnu.edu.ua/article/download/183697/183552>
10. Shevelev VV, Ratchik VM, & Orlovsky DV. Kisty pidshlunkovoi zalozy : suchasni uivlennia pro patohenez, diahnozyku ta likuvalno-diahnostychnu taktyku [Pancreatic cysts: modern ideas about pathogenesis, diagnosis and treatment and diagnostic tactics]. *Hastroenterolohiya – Gastroenterology*. 2014; 3(53):43-50. [in Ukrainian]

Отримано 22.06.2024

Електронна адреса для листування: e-mail: valentyn.taheiev@gmail.com.

V. O. SHAPRYNSKYI¹, O. A. KAMINSKYI¹, V. R. TAGEEV¹, YU. A. MYRONYSHEN¹, V. M. MAKAROV²,
O. I. CHERNYCHENKO¹, S. S. STUKAN¹, M. A. VERBA¹

National Pirogov Memorial Medical University, Vinnytsya, Ukraine¹

KNP "Vinnytsya Regional Clinical Hospital named after M. I. Pirogov", Vinnytsya, Ukraine²

MODERN APPROACHES TO THE DIAGNOSIS AND TREATMENT OF UNFORMED AND FORMED CYSTS OF THE PANCREAS

The aim of the work: to improve the results of surgical treatment of pancreatic cysts by retrospective analysis of the clinical course, assessment of morphological classification and optimal choice of surgical treatment of cysts.

Materials and Methods. The study was conducted on the basis of the Clinical Highly Specialized Surgical Center with Minimally Invasive Technologies of the Vinnytsya Regional Hospital. To achieve the purpose, an in-depth analysis of the results of treatment of 60 patients who underwent operations for pancreatic cysts between 2018 and 2023 was conducted.

Results and Discussion. The study included 60 patients who underwent surgery for pancreatic cysts: in 2018 – 6 patients, in 2019 – 7, in 2020 – 10, in 2021 – 11, in 2022 – 9 and in 2023 – 17 patients, which indicates the preservation of the tendency towards the growth of this pathology. By gender, men prevail – 43 (71.7 %) patients; women – 17 (28.3 %). The average age of patients is 48.1±1.1 years, which gives this problem a socio-economic significance. According to the data of radiological research methods, the most frequent localization is a combination of cysts in the head and body of the pancreas – in 20 (33.3 %) patients. According to the course, cysts were simple in 18 (30 %) patients, and in 42 (70 %) – complicated. All patients underwent surgical interventions, the share of which, according to our data, is 0.34 % of the total number of operations at the Center during the study period. Due to suppuration of cysts, 27 (45 %) patients underwent external drainage of pancreatic cysts. For 32 (53.3 %) patients, the method of surgical treatment was chosen to apply a cyst-enteroanastomosis on the excluded loop of the intestine according to Roux or an application of a cyst-enteroanastomosis with an entero-enteroanastomosis and a plug according to Shalimov. Another 1 (1.7 %) patient underwent endoscopic cyst-gastrostomy. There were no fatal consequences.

Key words: pancreatic cyst; surgical management; endoscopic cyst-gastrostomy.